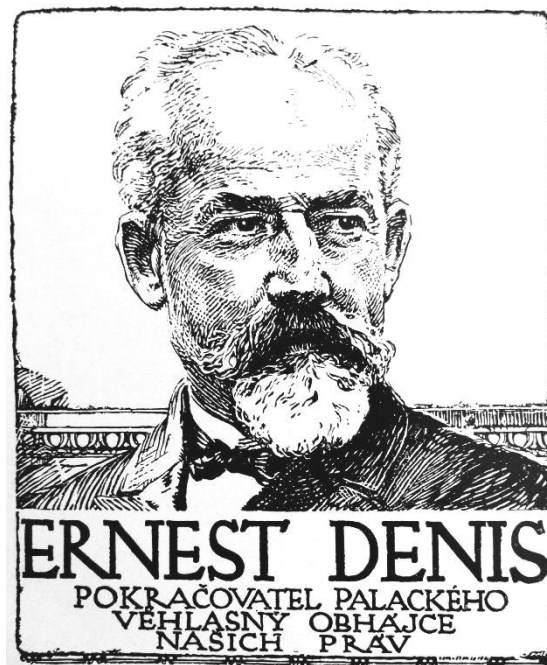


Ernest Denis (1849–1921)

Pracovní list úroveň A



Zdroj: VANČURA, J. Arnošt Denis. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 153.

I. Denisův odpor k násilí a porážka Francie v německo-francouzské válce 1870–1871

Mladý student historie Ernest Denis právě dokončoval svá studia na vysoké škole v Paříži, když roku 1870 vypukla prusko-francouzská válka. Denis narukoval jako voják dobrovolník do francouzské armády. Ta utrpěla porážku a její kraje Alsasko a Lotrinsko jí byly odňaty a násilně připojeny k nově vzniklému Německému císařství (1871). Denis, stejně tak jako jeho francouzští vrstevníci, byli touto válkou hluboce poznamenáni a toužili po odvetě. Prvořadým francouzským cílem bylo navázat spolupráci s národy, které by jí mohly pomoci znovu získat odňatá území.

DOK 1: Náboženské pronásledování Denisových prarodičů, o kterém jako malý slýchával

*Za krvavých bouří [po roce 1815] událo se nové **pronásledování hugenotů** [francouzských protestantů], (...) jemuž by málem padli za oběť Denisovi děd a babička. Dojem tohoto vypravování hluboce se zakotvil v mysli hochově [Denise], a tím se vysvětluje **pozdější odpor Denise jako historika** ke všemu **násilí hmotnému i duševnímu**.*

Zdroj: VANČURA, J. Ibidem, s. 6–7.

- *Živé svědectví Denisovy babičky o násilí páchaném na francouzských nekatolicích se našemu historikovi vrylo do paměti. K čemu měl jako pozdější historik odpor a co kritizoval ve svých knihách?*
- *Co si představíš pod pojmem „násilí hmotné a duševní“?*

DOK 2: Slepá mapa Evropy



Zdroj: <http://www.zsfrymburk.cz>. [15. 10. 2014].

DOK 3: Mapa dnešních francouzských krajů (Alsasko a Lotrinsko jsou červeně ohraničené)



Zdroj: <http://www.lafayette.edu>. [15. 10. 2014].

- *Doplň do textu chybějící slova. Jako zdroj informací použij úvodní text ke kapitole.*
V roce vypukla tzv. prusko-francouzská válka, ve které se střetly dva státy:
a budoucí Prusko zasadilo Francii tvrdou porážku; v roce 1871 získalo pro
budoucí sjednocené Německo jako válečnou kořist francouzské kraje a
- *Na mapě DOK 2 vyznač Francii, Německo a ČR. Pokud nevíš, použij školní zeměpisný atlas.*
- *Na slepé mapě DOK 2 vyznač pomocí dějepisného atlasu a mapky DOK 3 zmiňované kraje
Alsasko a Lotrinsko. V kterém dnešním státě se dnes nacházejí?*

II. Na studiích v Praze

Co přivedlo mladého francouzského historika do Prahy? Především to byl Denisův vlastenecký smysl pro „povinnost“, tj. snaha znovu získat pro Francii kdysi ztracená území. Svůj úkol totiž spatřoval v poznání Slovanů, aby s nimi mohla Francie navázat spolupráci. Denis se vydal v letech 1872–75 na studijní pobyt do Prahy, aby se naučil v první řadě německy a posléze česky. V té době byly totiž české země součástí Rakouska-Uherska, kde byla úředním jazykem němčina.

DOK 4: Vrchlického vzpomínka na doučování Denise češtině (časopis Máj, 1909)

*Brzy se ukázalo, že dvě hodiny týdně je málo. Denis (...) byl **muž železné píce a úžasné vytrvalosti**. Přidávalo se tak dlouho, až jsem k němu docházel každého dne. Vyučovací plán byl tento: Denis (...) „Národní listy“ **přečtl nahlas** (...). Současně se, co bylo přečteno, **překládalo do frančtiny**. (...) Na konec přišla na řadu literatura – čtly a překládaly se **romány, novely a básně**. (...) Já býval u Denise ne jednu, ale **několik hodin**. O osmé jsem přicházel, po dvanácté jsem svého milého žáka opouštěl.*

Zdroj: VANČURA, J. Arnošt Denis. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 34–35.

- *Jak vypadal vyučovací plán češtiny u Denise? S jakými různými texty se pracovalo a jaké dovednosti Denis především rozvíjel? K úplnému zvládnutí jazyka je však zapotřebí ještě jedna dovednost, o které Vrchlického svědectví mlčí. Která to je v řadě: čtení – mluvený projev – psaní?*
- *Z textu zjisti, kolik hodin denně a týdně se Denis češtině věnoval ve své nejintenzivnější přípravě.*
- *Proč myslíš, že z původních dvou hodin týdně se stalo nakonec několik hodin denně intenzivního studia? Z textu zjisti, jaké měl Denis vlastnosti a jak k učení přistupoval.*

III. České dějiny „po francouzsku“

Denis si sám dobře uvědomoval nedostatky svého historického bádání o českých zemích; ve svém výzkumu totiž neobjevil žádné nové písemné prameny. Přesto byl jeho podnik obdivuhodný, a to především svým rozsahem od husitství (tj. po roce 1400) až do roku 1900. Vždyť v Čechách se nenašel v jeho době žádný historik, který by byl schopen obsáhnout tak širokou epochu národních dějin.

DOK 5: Z Denisova děkovného dopisu Pražanům, 1907

Znám lépe než kdokoli jiný nedokonalosti a mezery své práce. Přijdou jiní po mně, kdož ji opraví a doplní. Myslím však, že mohu říci, že nikdo nepřistoupí ke studiím těmto s upřímnější láskou k vaší vznešené zemi a vašemu obdivuhodnému městu.

Zdroj: VANČURA, J. Ibidem, s. 181.

- *Jak se Denis staví k nedostatkům své historické práce? Lpí na neměnnosti původního textu? Co navrhuje?*
- *Z jakých svých citů se vyznává v souvislosti se svým bádáním o českých zemích? Myslíš, že měl, on Francouz, Čechy rád?*

IV. Denisova obhajoba Československa za „Velké války“

Vstupem Francie do války proti Německu v roce 1914 byly Denisovy francouzsko-české aktivity stále důležitější. Roku 1915 založil ve spolupráci s T. G. Masarykem (budoucím československým prezidentem), časopis „La Nation Tchèque“ (Český národ). Obhajoval v něm nárok Čechů a dalších slovanských národů na samostatnost. S těmito národy pak měla Francie, odolávat společnému nepříteli: válečnému Německu a Rakousku-Uhersku (dále R-U). Denis se tímto způsobem pokoušel přesvědčit francouzské politiky o nutnosti rozbití Rakouska-Uherska v první světové válce.

- *Napiš, jak se také říkalo první světové válce. Vycházej z nadpisu kapitoly.*

DOK 6: Česko-slovenská kolonie, tj. Češi a Slováci žijící v Paříži



„Zde roku 1916 prozatímní československá vláda zřídila své sídlo pod vedením T. G. Masaryka“

Pamětní deska na budově č. p. 18, Bonapartova ulice, Paříž (ve 20. a 30. letech centrum „čs. kolonie v Paříži“, dnes České centrum, ČŠBH Paříž a konzulární oddělení ČR – situace v lednu 2015)

Zdroj: Pamětní deska na budově ČČ v Paříži. Osobní fotografie Jana Lorence, 19. 6. 2013.

- *Napiš svými slovy, co znamená česko-slovenská kolonie v Paříži. Kde měla sídlo?*
- *Vyhledej na internetu a v DOK 6 informace o adrese Bonapartova ulice 18, Paříž. Proč je dnes dům na této adrese významný a jaké instituce v něm sídlí?*

DOK 7: „Vzkříšený Čech“ – článek otisknutý 3. října 1914 v Paříži

Slováci, Moravané, Slezané, Čechové! Nový život počíná pro potlačované. Znovu nastal den slávy pro potomky bojovníků Žižkových. Osvobozené Čechy sdruží kolem sebe všechny své syny, rozptýlené od svahů Tater ke Krušným horám. Zaujmu opět své místo mezi svobodnými národy, najdou opět svou úlohu, která jim ustanovuje, aby byly článkem, spojujícím vzdělanost Evropy západní a východní, stanou se opět apoštoly (...) svobody, spravedlnosti a lidskosti.

DENIS, E. Vzkříšený Čech. In: *Nazdar* (list české kolonie v Paříži). 1/1914.

DOK 8: Tři české historické země v naší současné České republice



Zdroj: <http://vlast.cz/historicke-zeme-a-kraje>. [15. 10. 2014].

- *V kterém časopise a v které zemi vyšel Denisův článek „Vzkříšený Čech“?*
- *Jakému společenství lidí byl text určen (viz zdroj dokumentu)?*

- *Jaké čtyři historické národy Denis cituje na začátku DOK 7? Tři z nich najdi na barevné mapce DOK 8. Který je ten čtvrtý národ a proč na mapě DOK 8 chybí? Najdi ho na barevné mapě DOK 9 a napiš jeho jméno.*
- *Jaká je úloha Čechů v boji za osvobození? Co se myslí označením „všecky své syny“ a na jakém zeměpisném prostoru? V zeměpisném atlase najdi zmiňované Krušné hory a Tatry.*
- *Jakou úlohu mají v Evropě znovu zaujmout „osvobozené Čechy“?*

DOK 9: Slovanské národy na území Rakouska-Uherska



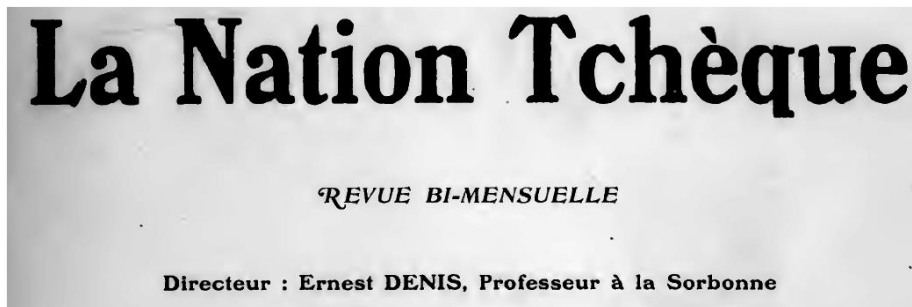
Zdroj: DENIS, E. *Náš program*. In: *La Nation Tchèque*. 1/1915, s. 8.



Zdroj: Mapa současných slovanských zemí a slovanského etnika. Na webu: http://cs.wikipedia.org/wiki/Slovan%C3%A9#mediaviewer/File:Slovanske_jazyky_cz.png. [15. 10. 2014].

- *Porovnej obě mapky. Následně na Denisově bílé mapě Rakouska-Uherska vyznač s pomocí druhé barevné mapy ta území, kde se hovořilo česky, slovensky a polsky. Jak této skupině slovanských jazyků říkáme? Vyber z nabídky: západní, jižní či východní?*
- *Vrať se k DOK 7 „Vzkříšený Čech“, kde Denis píše, že „osvobozené Čechy sdruží své syny od Tater až ke Krušným horám“. Zakresli tento prostor do barevné mapy DOK 9 a napiš, které dva novodobé státy se nyní v tomto prostoru nacházejí.*

DOK 10: Francouzský čtrnáctideník: Český národ (La Nation Tchèque)



Zdroj: Denis, E. (red.). *La Nation Tchèque* (čtrnáctideník). Paris: rue Boissonade, 1915–1917.

DOK 11: Cíle a úkoly časopisu Český národ podle Denise

Tento program je jednoduchý (...): Samostatnost Čech. Svčil jsem, že budu jejich [českých politiků a spisovatelů] tlumočnickem [francouzským i spojeneckým politikům], protože jsem přesvědčen, že tím posloužím také věci Francie. (...) Samostatnost Čech je pro nás prvotřídní důležitostí. Je jednou z podmínek naší [francouzské] bezpečnosti a jednou ze záruk našeho [francouzského] vlivu.

Zdroj: DENIS, E. Náš program. In: *La Nation Tchèque*. 1/1915, s. 3.

- *O jaký program usiluje Denis ve své revue Český národ (La Nation Tchèque)?*
- *Čí názory má také časopis prostřednictvím Denise tlumočit?*
- *Zkus se podívat na otázku českého národa pohledem Francouze E. Denise. Proč chce Čechům pomáhat? Komu tím také pomůže?*

DOK 12: Francouzský čtrnáctideník: Český národ od roku 1917



Zdroj: Beneš, E. (red.). *La Nation Tchèque* (čtrnáctideník). Paris: 18 rue Bonaparte, 1915–1917.

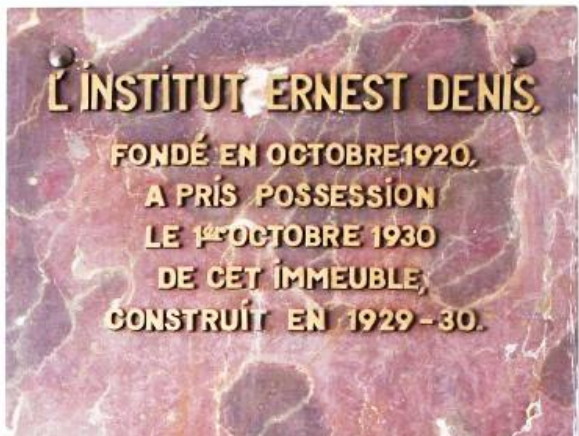
- *Doplň:*

V červnu 1917 převzal po E. Denisovi redakci („directeur“) časopisu *Český národ* (uveď jméno). Bylo to proto, aby časopis dokázal nově pružně reagovat na aktuální potřeby česko-slovenského odboje. Jméno redaktora je však známé z pozdějších let, kdy v Československu vykonával funkci ministra zahraničí a po T. G. Masarykovi se stal prezidentem.

V. Denisova poválečná sláva a úspěchy

V listopadu 1918 bylo v Evropě dobojováno. Skončila první světová neboli „Velká“ válka. Denisův „Národní program“ stejně jako úsilí T. G. Masaryka se staly skutečností – vzniklo samostatné Československo. Denis vykonal v říjnu 1920 cestu do Československa, kde byl v Praze slavnostně přijat. Československý národ oslavoval Denise jako svého národního historika. Sám Denis se zasloužil o založení Ústavu slovanských studií v Paříži (1919) a v Praze vznikl Institut Ernesta Denise (1920, dnešní Francouzský institut).

DOK 13: Francouzský institut v Praze



Institut Ernesta Denise, založen v říjnu 1920, přesídlil do této budovy [Štěpánská 35, Praha], postavené v letech 1929–1930, 1. října 1930.

Zdroj: Pamětní deska na budově Francouzského institutu.
Dostupné na webu: <http://www.ifp.cz/local/cache-vignettes>.

[15. 10. 2014].

- *Po jaké osobnosti byl institut pojmenován?*
- *Zamysli se a napiš, jaké aktivity může provozovat francouzský institut. Své odpovědi porovnej s informacemi na webu: <http://www.ifp.cz/Qui-sommes-nous>.*

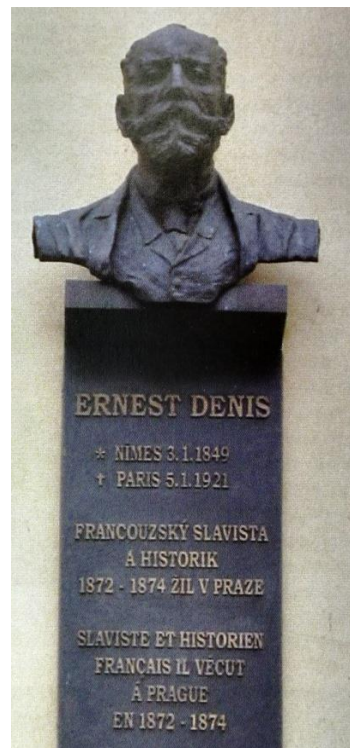
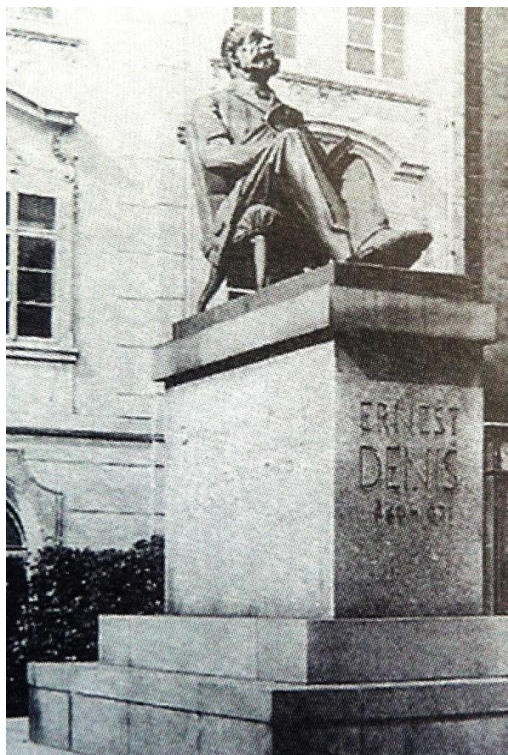
DOK 14: Denisovo nádraží v Praze Těšnově mezi světovými válkami (zdemolováno v 80. letech 20. století)



Zdroj: MARÈS, A. *Lieux de mémoire en Europe centrale*. Paris: Institut d'études slaves, 2009, s. XIX-XXII.

- *Vyhledej na internetu, po kom bylo pojmenováno nádraží na pražském Těšnově roku 1919?*

DOK 15: Socha E. Denise od Karla Dvořáka instalovaná na Malostranském náměstí v Praze roku 1928 (vlevo) a busta od Petra Roztočila z roku 2003, která nahradila dřívější sochu (vpravo)

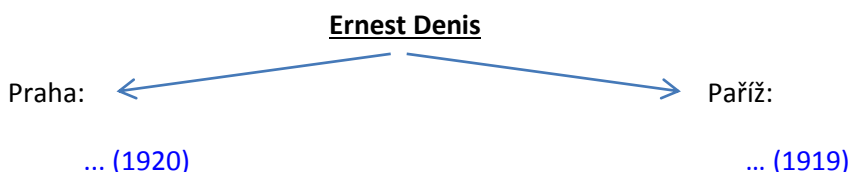


Zdroj: MARÈS, A. *Lieux de mémoire en Europe centrale*. Paris: Institut d'études slaves, 2009, s. XIX-XXII.

- Jakým způsobem je profesor Denis ztvárněn? Jak na tebe působí jeho pozice vsedě a kniha, kterou drží v rukou (fotografie vlevo)?

VI. Shrnutí

- *Doplň názvy jednoho ústavu a jednoho institutu spjatých s Denisovou činností či přímo s jeho jménem (viz úvodní text k 5. kapitole).*



- *Doplň:* Francouz – Masarykem – českými – sochu – Denise – nádraží – Alsaska-Lotrinska

Nový československý stát oslavoval jako svého národního historika, i když byl Dokázal spojit francouzské zájmy s tím, že společně s T. G. bojovali za rozpad Rakouska-Uherska. Češi a Slováci získali po Velké válce samostatnost a Francie znovu nabyla svých regionů K Denisově počtě postavili Pražané na Malostranském náměstí a na Těšnově po něm pojmenovali

- *Do tabulky napiš svými slovy, kdo byl E. Denis. Nejprve piš z pohledu Čecha. Následně se zkus vžít do francouzského občana. Jak by asi on ze svého pohledu charakterizoval Denise, jeho činy, atd.? Proč budou obě charakteristiky (česká a francouzská) odlišné?*

Denis podle českého občana	Denis podle francouzského občana
...	...



Ernest Denis (1849–1921)